

MUTASAVVIFIN AHLÂKI (3)

(...dünden devam)

Dünya için kardeşlerine bozulmayacak, kimseye tenezzül edip bir şey istemeyecek, halvet ve uzleti ihtiyar edecek, işin sonunda gerçeğe erebilmek için başında işi sağlam tutacak, içini Allah'a tahsis edecek, Allah için, Allah'ın yardımıyla ve Allah ile beraber yapacak. Allah'a niyaz edip af ve âfiyet dileyecek, daima şükredecektir.

Cimrilikten sakınacak; infaktan geri durmayacak; kendisi için baki olanın, elinde bulundurduğu değil, infak ettiği olduğunu bilecektir.

Dostlarının rahatını kendi rahatına tercih edecek, onların zahmetlerine katlanacak, halk ile geçinmeğe sabredecek, kibirlenmeyecek, böbürlenmeyecek, kimseyi hor görmeyecektir.

Başlanan işi tamamlayacak; kötülüğe karşı iyilik edecek; annesine babasına itâat edecek; onlara mütevâzi, çocuklarına karşı şefkatli davranacak; onları güzel yetiştirecek; karısı ile güzel geçinecek; onu iyi idare edecek; akrabalarını ziyaret edecek; onlara elinden geldiğince iyilik edecek; komşularına eziyet vermekten kaçınacak; herkese güleç yüzlü davranacak; zenginlere tenezzül etmeyecek, yaltaklanmayacak; âlimlerin dediğini yapacak; velilere boyun eğip itaat edecek; inkârı bırakacak; her zaman bid'atçilerden, iddiacılardan, halkı kendilerine tabi kılmak, onları istismar ederek dünya malı toplamak maksadıyla zühd gösterenlerden sakınacaktır.

Dostlarını özür dilemeğe mecbur etmeyecek, ihvanının söylediği sırrı saklayacak, hiyanet etmeyecek, hasetten sakınacaktır. Ebubekir al-Varrak şöyle demiş: "Eskiden fetâlar, dostlarını över, kendi nefislerini kötülerlerdi. Bugün ise kendilerini övüyor, dostlarını kötülüyorlar. Eskiden nimet ve rahatı kardeşlerine, şiddet ve zahmeti kendilerine seçerlerdi; şimdi ise şiddet ve zahmeti kardeşlerine, nimet ve rahatı kendilerine seçiyorlar".

Geçmiş ve geleceği düşünmek suretiyle vaktini zayi etmeyecektir. Yahya ibn Muâz şöyle der: "Üç huy var ki sahibinin amellerini ve ahlâkını düzeltir:

Zenginleri düşmanlık gözüyle değil, nasihat gözüyle görmek; fakirleri kibir gözüyle değil, tevazu gözüyle görmek; kadınları şehvet gözüyle değil, şefkat gözüyle görmek."

Halini gizleyecek. Sehl şöyle demiş: "Beş şey var ki bunlar nefsin cevheridir: Zenginlik gösteren fakir, tokluk gösteren aç, ferahlık gösteren kederli, düşmanına sevgi gösteren insan, gündüz oruç tutup gece namaz kıldığı halde za'f göstermeyen kul."

(devamı yarın..)